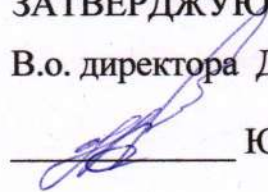

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НІЖИНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ АГРАРНИЙ ЛІЦЕЙ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора ДНЗ «НПАЛЧО»

Юрій ЄЛІЗАРОВ

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми в
Державному навчальному закладі
«Ніжинський професійний аграрний ліцей Чернігівської області»

м. Ніжин 2025 р.

1. Загальні положення

Дане Положення регулює питання організації захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження в Державному навчальному закладі «Ніжинський професійний аграрний ліцей Чернігівської області» (далі — ДНЗ «НПАЛЧО»)

Положення розроблено на основі Законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», постанов Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті»; від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», від 28.07.2021 № 775 «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження», наказів Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за № 111/34394 Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13.02.2019 № 369/180 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02.04.2019 № 333/33304) «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків виникнення домашнього насильства».

Основні терміни:

Безпечне освітнє середовище - сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо),

пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможлиблюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство — це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносить їй моральну шкоду, шкоду її фізичному і психічному здоров'ю.

Домашнє насильство — діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що трапляються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім та теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, де проживає або проживала особа, яка відчула домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь.

Види насильства :

економічне насильство - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, користування документами або неможливості користуватися ними, залишення без догляду піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проги статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому чи слі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, домагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Булінг (цькування) - тобто діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному,

економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Види булінгу (цькування):

фізичне насильство (тілесні ушкодження, які завдають болю, призводять до порушень психічного та фізичного здоров'я, чи навіть смерті; це штовхання і смикання; удари, стусани, побиття: знущання, викручування рук; жбурляння предметів; спроби задушити);

психологічне насильство (тиск на психіку іншої людини, який проявляється у нанесенні словесних образ, погроз, залякуванні, переслідуванні);

економічне насильство (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);

сексуальне насильство (у випадках булінгу: принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти);

кібербулінг (приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв).

2. Основні завдання щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в ліцеї:

- здійснення аналізу ситуації в ліцеї (фізичного та емоційно - психологічного середовища);
- вироблення офіційної позиції в ліцеї щодо усіх форм насильства та інформування про неї всіх учасників освітнього процесу;
- розроблення правил поведінки для всіх учасників освітнього процесу та інформування про них;
- визначення обов'язків та відповідальності учасників освітнього процесу щодо створення та дотримання безпечної поведінки в ліцеї;
- проведення інструктажів всім працівникам закладу;
- на сайті ліцею (відповідно до ст.30 Закону України «Про освіту») забезпечити доступ до публічної інформації та документів, зокрема:
 - правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти;
 - правила внутрішнього розпорядку;
 - план заходів, спрямованих на запобігання та протидію домашньому насильству та булінгу (цькуванню) в закладі освіти погоджений з територіальним органом поліції;
 - порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв та звернень про випадки домашнього насильства та булінгу (цькування) в закладі освіти;

порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування);

порядок визначення уповноваженої особи з питань запобігання та протидії булінгу та домашньому насильству із числа працівників ліцею;

контактну інформацію про уповноважену особу, про служби, до яких можна звернутися постраждалим (інформаційний стенд та сайт ліцею);

інформацію про проведення виховної роботи та інформаційно - просвітницьких заходів.

- здійснення інформування (на сайті ліцею, стендах) про цілодобові телефони довіри з питань допомоги жертвам насильства в ліцеї та сім'ї; Національної гарячої лінії з питань запобігання насильству, Національної дитячої «гарячої лінії», працівника ювенальної превенції територіального органу поліції;

- обов'язкове інформування відповідних органів про випадки, або підозри щодо форм насильства та експлуатації;

- взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання всіх видів насильства відповідно до чинного законодавства.

2.1. Керівник ліцею:

- сприяє створенню безпечного освітнього середовища в ліцеї, вільного від насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в ліцеї, забезпечує його оприлюднення, обов'язкове ознайомлення з ним працівників та здійснює контроль за його виконанням;

- створює комісію по розгляду звернень та скарг щодо випадків булінгу та домашнього насильства (далі Комісія), до складу якої включає працівника Сектору Ювенальної превенції відділу Ніжинського РВП (за згодою), Служби у справах дітей виконавчого комітету Ніжинської міської ради, Ніжинського міського Центру соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді (за згодою);

- організовує початкове та періодичне інформування, інструктаж для всіх працівників ліцею про захист дітей від усіх форм насильства та жорстокого поводження, експлуатації та найгірших форм дитячої праці. (Даний інструктаж фіксується у відповідних журналах та є систематичним);

- сприяє створенню безпечного освітнього середовища в ліцеї та вживає заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які стали жертвами насильства, вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу/насильства;

- розглядає усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною в ліцеї протягом однієї доби з моменту надходження:

- скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)

для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та відповідних заходів реагування;

- повідомляє невідкладно батьків, інших законних представників письмово — уповноважений підрозділ органу Поліції України та Службу у справах дітей:

- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком чи постраждали від насильства або жорстокого поводження відповідної програми для таких осіб:

- здійснює контроль за виконанням Положення та Плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію насильства та булінгу (цькуванню) в ліцеї.

2.2. Комісія:

- працює відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькуванню) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»:

- розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб з а видає рішення про проведення розслідування.

2.3. Психологічна служба

- розробляє та реалізовує план заходів, спрямованих на запобігання та протидію насильству та булінгу (цькуванню) в ліцеї:

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти які вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування)/насильства:

- здійснює початкове та періодичне інформування, інструктаж для всіх працівників ліцею про захист дітей від сіх форм насильства та жорстокого поводження, експлуатації та найгірших форм дитячої праці;

- веде облік випадків та оформлення документації, згідно цього

Положення, журнал інструктажів для всіх працівників, журнал реєстрації заяв про випадки булінгу (цькуванню), журнал реєстрації рішень комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) звернень.

- реалізовує просвітницькі напрямки дитя всіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, бесід, консультацій з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки. спілкування та взаємодії.

2.4. Педагогічні та інші працівники ліцею:

- вживають невідкладних заходів для припинення насильства та булінгу (цькування) або жорстокого поводження з дітьми;
- повідомляють директора ліцею про факти насильства та булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників. Інших осіб, які залучаються до освітнього процесу свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;
- забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації. В тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.
- за потреби надають домедичну допомогу, викликають бригаду екстреної (швидкої) допомоги;
- сприяють у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування) та насильства;
- виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства та булінгу (цькування) в ліцеї.

3. Права та обов'язки учасників освітнього процесу.

3.1. Здобувачі освіти ліцею мають право на:

- якісні освітні послуги;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема через вільний вибір методів, форм і темпів здобуття освіти; інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та інших соціально-незахищених верств населення;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо,
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні ліцеєм:
- безпечні та нешкідливі умови навчання і праці.
- повагу до людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти.
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства та булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування).

3.2. Здобувачі освіти зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;

- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку в закладі освіти, правил для здобувачів освіти;
- повідомляти керівництво ліцею про факти булінгу (цькування) та насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

3.3. Працівники, які залучаються до освітнього процесу мають право на:

- захист професійної честі і гідності;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, в тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи, законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, інших шкідливих звичок;
- додержуватися установчих документів та правил з внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;
- повідомляти директора ліцею про факти всіх форм насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

3.4. Батьки або інші законні представники здобувачів освіти мають право:

- отримувати інформацію про діяльність ліцею, у тому числі - щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).
- про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти в ліцеї та його освітньої діяльності;
- подавати директору ліцею усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу, невідкладного (протягом однієї доби з моменту надходження) реагування на такі випадки,
- отримувати інформацію щодо порядку та умов проходження їхньою дитиною, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження відповідних програм для таких осіб.

Зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- сприяти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);
- виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) та інше, що сприятиме покращенню виправлення ситуації, що призвела до булінгу.

4. Відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)

4.1. Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п 4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

Булінг (цькування), тобто діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

4.2. Повідомлення директором ліцею уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу — тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

5. Взаємодія з установами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладах освіти.

5.1. Налагодження співпраці із службою у справах дітей, центром соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій.

5.2. Розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу з питань запобігання та протидії насильству та булінгу (цькування).

5.3. Участь представників інших установ у професійному інформуванні усіх учасників освітнього процесу щодо запобігання насильству та булінгу (цькування).

5.4. Залучення представників Служби у справах дітей, центрів соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій до розгляду звернень, заяв всіх видів насильства та булінгу (цькування).

5.5. Забезпечити взаємодію із місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги при проведенні спільних право просвітницьких заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькування) та домашньому насильству, а також спрямування осіб, що постраждали від булінгу (цькування) та домашнього насильства до найближчої точки доступу системи безоплатної правової допомоги з метою отримання правової інформації та консультації, а при необхідності, забезпечення представництва їх інтересів у суді.

6. Прикінцеві положення

6.1. Положення про запобігання і протії насильству та жорстокому поводженню з дітьми в Державному навчальному закладі «Ніжинський професійний аграрний ліцей Чернігівської області» затверджується наказом керівника закладу і є обов'язковими до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

6.2. Учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з порядком захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження в Державному навчальному закладі «Ніжинський професійний аграрний ліцей Чернігівської області».

Введено в дію наказом

в.о. директора ліцею

№ 368-1/100-03 від 18 грудня 2025 р.

Розглянуто на засідання

педагогічної ради

Протокол № 7 від 12 грудня 2025р.